

Wakaaladda Kheyraadka Dabiiciga ah ee Vermont Qorshaha Helitaanka Luuqadda

[taarikh]

Ansixinta:

Xoghayaha
Wakaalada Khayraadka Dabiiciga ah ee Vermont

Taarikh

Wakaaladda Kheyraadka Dabiiciga ah ee Vermont Qorshaha Helitaanka Luuqadda

Jadwalka Tusmooyinka

A. Horudhac	3
B. Qeexitaannada	5
C. Nidaamyada Helitaanka Luuqadda ANR	7
D. Shanta Qaybood ee Hirgelinta.....	8
Sheeyada Aas-aaska #1: Aqoonso dadka u baahan luqadda ama adeegyada isgaarsiinta.....	8
Sheeyada Aas-aaska #2: Bixi Luuqadda iyo Helitaanka Isgaadhsiinta.....	8
2.A. Helitaanka Luuqadda ee Dadka leh LEP	8
2.B. Helitaanka Luuqadda ee Dadka Baahiyaha Isgaadhsiinta leh	10
Sheeyada aaska-aaska #3: Tababar Shaqaalaha ANR iyo ka-qaybqaatayaasha	10
Sheeyada Aas-aaska #4: Bixi Ogeysiinta Dadweynaha ee Helitaanka Luuqadda.....	10
Implementation Element #5: La socoshada, qiimeeynta, oo cusboonaysiinta Qorshaha Helitaanka Luuqadda	11
E. U hoggaansanaanta	11
Lifaaqa A: Erayada gaa-gaaban	12
Lifaaqa B: Tixraacyo	13

A. Horudhac

Wakaaladda Vermont ee Kheyraadka Dabiiciga ah Qorshaha Helitaanka Luuqadda (LAP ama Qorshaha) waxa ay ka kooban tahay nidaamyada iyo qaybaha fulinta ee sida Wakaaladda Kheyraadka Dabiiciga ah (ANR) ay u siin doonto macluumaadka iyo adeegyada dadka aqoonta Ingiriisiga xaddidan (LEP) iyo dadka leh heerar kala duwan. maqalka, aragga, ama hadalka oo u baahan meelayn lagu taageero xariirka.¹ Halka dadweynaha Gobolka oo dhan 650,000 ay u badan yihiin ku hadalka Ingiriisiga, Vermont waxay hoy u tahay dadka jinsiyadaha, wadamada, qabiiloooyinka, luqadaha, dhaqamada, kartida, iyo asalka. Qof kasta oo ku nool Vermont wuxuu u qalma hoy si loo helo isgaarsiin wax ku ool ah iyo helid macno leh ee barnaamijyada, adeegyada ANR.

LAP waxay ka kooban tahay shan waxyaalood oo fulin ah si ay uga caawiso aqoonsiga iyo taageeridda dadka leh LEP iyo dadka baahiyaha isgaarsiinta leh si loo hubiyo in la siiyo marin macno leh oo ay ku galaan barnaamijyada, adeegyada iyo hawlaha ANR. Waxyaalahaan ayaa ah: (1) in la aqoonsado dadka u baahan luqadda ama adeegyada isgaarsiinta, (2) bixinta luqadda iyo isgaarsiinta, (3) tababarista shaqaalaha iyo ka-qaybqaatayaasha (lacag-qaatayaasha iyo kuwa qandaraaska qaata), (4) bixinta ogaysiinta dadweynaha ee gelitaanka luqadda, iyo (5) la socoshada, qiimeeynta oo cusboonaysiinta Qorshaha Helitaanka Luuqadda.

Shakhsiyaadka qaba LEP waxaa laga yaabaa inaysan u isticmaalin Ingiriisiga luqaddooda koowaad ama waxay leeyihiin awood xaddidan oo ay ku hadlaan, ku fahmaan, ku akhriyaan, ama ku qoraan Ingiriisiga. Habka waxaa ku jiri doona liiska luqadaha aan Ingiriisiga ahayn ee inta badan looga hadlo Vermont. Marka loo eego Sahanka Xafiiska Tirakoobka Mareykanka ee 2016-2019, Vermont waxay leedahay in ka badan 8,300 oo qof oo da'doodu tahay 5 jir ama ka weyn oo ku hadla Ingiriisiga si ka hoosaysa wacnaanta.²

Dadka qaba awoodaha is bedbedala ee aragga ah, maqalka, iyo hadalka ayaa isticmaalo siyaabo kala duwan ee xiriirka ah. Tusaaele ahaan, dadka indhoolayaasha ah ayaa ku bixin kara oo ku heli karaan macluumaadka qaab maqal ah halkii ay ka ahayn laheed qoraal, sidoo kale dadka dhagoolaha ah, ama kuwa maqalka ku adag ama dadka la'a maqalka iyo aragga ayaa ku bixin kara kuna heli karaan macluumaadka qaab qoritaan ah ama luuqadaha dhagoolaha halkii ay ka ahayn laheed af-kuhadalka. Waxaa jira ku dhawaad 70,000 oo qof³ oo ku nool Vermont oo maqalka la'a iyo inta u dhaxaysa 13,000-16,000 oo qof oo indhoolayaal ah ama araggoodu hooseeyo.⁴ Luqadaha ugu badan ee aan lagu hadlin Vermont waa Luqadda Calaamadaha Ameerika iyo Luqadda Calaamadaha Nepali.

¹ Qorshahan, ereyga "baahiyaha isgaadhsiinta" wuxuu leeyahay macne la mid ah "naafo xiriirka," erey bixinta lagu isticmaalo sharciga federaalka iyo hagida.

² Xafiiska Tirakoobka Mareykanka, Sahanka Bulshada Mareykanka, Xogta 2020 ACS 5-Sano Qiyaasaha, Shaxda B16001, Dadka 5 Sano ama ka badan.

³ Dhagoolada Vermont, Maqal-ka Adag, iyo Golaha La-talinta Dhagoolayaasha/Indho la'aanta https://dail.vermont.gov/sites/dail/files//documents/Final_2022_D-HH-DB_Council_Report.pdf?msclkid=edc1a005c27311ec8204a3e2c4ea0a28

⁴ Naafanimada Vermont, Gabowga iyo Qaybta Nolol Madaxbanaan ee Indhoolayaasha iyo Aragga Naafada, <https://dbvi.vermont.gov/>,

Qorshahan waxaa loo sameeyay sida waafaqsan sharciga gobolka iyo federaalka oo waafaqsan hagida federaalka, oo ay ka midtahay:

- Masuulka ANR ee kormeerka iyo maaraynta deegaanka dabiiciga ah ee Vermont isagoo ka wakiil ah dadka Vermont. ANR waxay ku dadaalaysaa inay ka soo saarto oo ay dhisto anshaxa la wadaago ee Vermonters ee mas'uuliyadda deegaankeena dabiiciga ah, anshax ka kooban dareenka goobta, bulshada iyo tayada nolosha, iyo fahamka inaan nahay qayb ka mid ah deegaanka, iyo inaan nahay Dhammaan waa inay noqdaan wakiilo ka masuul ah jiilkaan iyo kuwa soo socda.
- Ciwaanka VI ee Xeerka Xuquuqda Madaniga ah ee 1964 (Cutubka VI), fulinta xeerarka, iyo hagitaan mamnuucaya takoorka-daawaynta kala duwan iyo saamaynta kala duwan—oo ku salaysan isir, midab, ama asal qaran ee barnaamij kasta ama hawlo hela kaalmada maaliyadeed ee federaalka.⁵ I
- Xeerka Soo Celinta Xuquuqda Madaniga ah ee 1987, kaas oo caddaynaya in qaataha lacagaha federaalka iyo kaalmada, sida ANR, waa in ay u hoggaansamaan sharciyada xuquuqda madaniga ee guud ahaan wakaaladaha ama hay'adda. U hoggaansanaanta xuquuqda madaniga ah waxay khusaysaa dhammaan barnaamijyada iyo hawlaha hay'addaas ama hay'addaas, iyada oo aan loo eegin haddii barnaamijku helo maaliyadda federaalka.⁶
- Qaybta 504 ee Sharciga Dhaqancelinta iyo Sharciga⁷ Naafada Maraykanka (ADA), fulinta xeerarka, iyo hagidda ka ilaalinaysa dadka u qalma ee naafada ah takoorka la xidhiidha barnaamijyada, adeegyada, iyo hawlaha waxayna u baahan tahay qaataha lacagaha federaalka si loo hubiyo xiriir wax ku ool ah oo loogu talagalay dadka naafada ah.⁸
- Amar Fulinta 13166, *Hagaajinta Helitaanka Adeegyada Dadka leh Aqoonta Ingiriisiga xaddidan*, kaas oo xaqiijinaya shuruudaha gelitaanka luqadda Title VI oo qeexaya shuruudaha dheeraadka ah.⁹
- Hay'adda Ilaalinta Deegaanka ee Maraykanka (EPA) ee xaqa u leh, *Hagidda Hay'adda Ilaalinta Deegaanka Kaalmada Lacag Helayaasha ah ee ku saabsan Mamnuucidda Ciwaanka VI ee ka dhanka ah Takoorka Asalka Qaran ee saameeya Dadka Aqoonta Ingiriisiga xaddidan* (EPA LEP).¹⁰

⁵ 42 U.S.C. § 2000d iyo kuwa xiga. Laga soo celiyay:

<https://www.govinfo.gov/content/pkg/USCODE-2008-title42/html/USCODE-2008-title42-chap21-subchapV.htm>;
40 CFR §7: <https://www.epa.gov/sites/production/files/2013-09/documents/40p0007.pdf>.

⁶ Xeerka Soo celinta Xuquuqda Madaniga ah ee 1987 (Pub. L. 100-259) codsigan caalamiga ah ayaa lagu dabaqayaa: (a) Ciwaanka VI ee Xeerka Xuquuqda Madaniga ah ee 1964, (b) Ciwaanka IX ee Waxka bedelka Waxbarashada 1972 (Pub. L. No. 92-318, 86 Stat. 373-75), (c) Xeerka Takoorka Da'da ee 1975 (Qaybta 4 ee 29 U.S.C. § 623 (1975), iyo (d) Qaybta 504 ee Xeerka Dhaqancelinta ee 1973 (29 U.S. C. § 794 (1985 & Sup. 1988)).

⁷ 29 U.S. C. § 794.

⁸ *Id.*; 40 C.F.R. Part 7, Subpart C; 28 C.F.R. Pt. 35, Subpart E.

⁹ Exec. Dalabka Lambarka. 13166, 65 Fed Reg. 50,121 (Aug. 11, 2000), <https://www.vabvi.org/the-vermont-association-for-the-blind-and-visually-impaired-vabvi/#:~:text=There%20are%20an%20estimated%2013%2C000,currently%20blind%20or%20visually%20impaired.&text=People%20are%20living%20longer%20and,continue%20well%20into%20the%20future.>

¹⁰ 69 Fed. Reg. 35602 (June 25, 2004) (hadda ka dib "Hagaynta EPA LEP"). Laga soo celiyay:

<https://www.govinfo.gov/content/pkg/FR-2004-06-25/pdf/04-14464.pdf>.

Wixii su'aalo ah ee ku saabsan Qorshaha Helitaanka Luuqadda, la xiriir Sarkaalka u hoggaansanaanta Xuquuqda Madaniga ee ANR iyo Isku-duwaha Caddaaladda Deegaanka ANR.civilrights@vermont.gov.

B. Qeexitaannada

Qaybtani waxay ka kooban tahay qeexitaanno lagu caawinayo fahamka sida ANR ay u siin doonto marin macno leh barnaamijyada, adeegyada, iyo howlaadka loogu talagalay dadka leh aqoonta Ingiriisiga xadidan ama baahiyaha taageerada isgaarsiinta. Qeexitaannadani waxay khuseeyaan oo keliya Qorshaha Helitaanka Luuqadda iyo Habka.

Gargaarka iyo Adeegyada: Sidoo kale loo yaqaan "gargaarka iyo adeegyada kaalmada," waxaa loola jeedaa siyaabaha loola xiriiro dadka qaba baahida isgaarsiinta. Caawinta iyo adeegyada waxaa ka mid noqon kara akhristayaasha, qoraal-qaatayaasha, turjumaanada luqadda dhegoolaha ee aqoonta leh, nidaamyada iyo qalabka dhegeysiga caawinta, CART, qoraalaada hoseedkanoo furan oona xiran, teletypewriter ama telefoonnada qoraal hoseedka (TTYs), telefoonnada qoraalka ah, talefoonnada fiidiyowga, macluumaadka lagu bixiyo far waaweyn, Braille, maqal, ama qaababka elegtarooniga ah, iyo agabka kale iyo tignoolajiyada caawinta ee dadka qaba baahiyaha isgaadhsiinta.

Baahiyaha Isgaarsiinta: Wuxuu qeexayaa shuruudaha gelitaanka luqadda ee dadka leh aragti, maqal, ama awoodo kala duwan.

Xaaladda Isgaarsiinta: Awood hoos u dhac ku ah helitaanka, dirida, habaynta, iyo fahamka fikradaha ama hababka astaanta afka, hadalka, iyo nidaamyada calaamadaha garaafyada.

U hoggaansanaanta: Xaaladda lagu qanco ee jirta marka qaataha uu si wax ku ool ah u fuliyay dhammaan shuruudaha Ciwaanka VI ama uu muujin karo in dadaal kasta oo niyad wanaag ah oo lagu gaarayo dhammaadkan la sameeyay.

Faquuqa: Faquuqu waa ficilka (ama ficil la'aanta), ha ahaato mid ula kac ah ama mid aan ula kac ahayn, kaas oo lagu faquuqay qofka jooga gudaha Maraykanka, sababta oo ah jinsiyad, midab, asal qaran (oo ay ku jiraan aqoonta Ingiriisiga xaddidan), da'da, jinsiga, ama baaxadda kartida ama naafanimada lagula dhaqmay sinaan la'aan marka loo eego barnaamij kasta ama hawl kasta oo lagu helayo kaalmo dhaqaale. ¹¹

Daawaynta Kala Duwan: Takoorida noocan ah ee sharci darrada ah waxaa loola jeedaa in loola dhaqmo dadka isla meel ahaan si ka duwan sidii loogu talagalay jinsiyadooda, midabkooda, asal ahaan qaran (oo ay ku jiraan aqoon xaddidan oo Ingiriis ah), jinsi, karti kala duwan ama naafonimo, ama da.

Saamaynta Kala Duwan: Noocan takoorka sharci darrada ah waxa loola jeedaa nidaamyada ama dhaqamada leh saamayn takoorka.

¹¹ Ka sokow Cinwaanka VI ee Sharciga Xuquuqda Madaniga ee 1964 ee 1964 kaas oo xannibaya takoorka ku saleysan isirka, midabka iyo asalka qaran, waxaa jira sharciyo kale oo takooris ah oo federaal ah oo loo sameeyay in lagu ilaaliyo xuquuqda madaniga iyo dastuurka ee dhammaan dadka Mareykanka.

Isgaarsiin waxtar leh: Xiriirka hubinaya in qofka baahiyaha isgaarsiineed qaba uu heli karo macluumaadka oo uu ku gudbiyo macluumaadka luqadda ama qaabka uu doorbido oo u ogolaanaya fursad siman oo uu kaga qayb qaato barnaamijyada ANR, adeegyada, iyo hawlaha.

Kaalmada Maaliyadeed ee Federaalka: Kaalmada maaliyadeed ee federaalka waxaa ku jira, laakiin aan ku xaddidnayn, deeqaha iyo deymaha maaliyadda federaalka; deeqaha ama deeqaha hantida federaalka; tababarka; faahfaahinta shaqaalaha federaalka; ama heshiis kasta, habayn, ama khandaraas kale kaas oo leh ujeedooyin ka mid ah bixinta kaalmada.

Tijaabada Afar-Arimood: Qiimaynta ka kooban hagida EPA si loo go'aamiyo baahiyaha gelitaanka luqadda iyo tillaabooyinka macquulka ah ee la qaado si loo xaqiijiyo isgaarsiin waxtar leh iyo helitaan macno leh oo loogu talagalay dadka ku adagtahay luuqada.¹² Tijaabada Afarta-Arimood sida lagu qeexay Qaybta D.2a. Hoos, waxay ku lug leedahay isu-dheellitirka tirada dadka ku adagtahay luuqada, inta jeer ee isdhexgalka dadka luuqada ku adagtahay, tixgelinta caafimaadka deegaanka iyo badbaadada, iyo qiimaha.

Turjumaadda: Ujeedooyinka LAP awgeed, ficilka beddelidda erayada lagu hadlo ama erayada lagu gudbiyo luqadda dhagoolaha ee hal luqad loona beddelo luuqad kale iyada oo la sii hayo macne isku mid ah.

Helitaanka luuqadda: Talaabooyinka ay qaaday ANR si ay u siiso helitaan macno leh barnaamijyadeeda, adeegyadeeda, iyo waxqabadyada dadka luuqada ku adagtahay iyo dadka qaba heerarka kala duwan ee maqalka, aragga, luminta hadalka iyo baahiyaha kale ee isgaarsiinta.

Adeegyada Caawinta Luuqadda: Kaalmada luqadda waxaa ka mid ah tarjumaada iyo fasiraada luqadaha aan Ingiriisiga ahayn. Tani waxay khusaysaa labada luqadood ee lagu hadlo iyo kuwa dhegoolaha.

Helitaan Macno leh: Caawinta luqadda si loo bixiyo xiriir sax ah, waqti ku habboon, iyo xiriir wax ku ool ah oo lala yeesho qofka leh LEP iyo dadka leh baahiyaha isgaarsiinta oo bilaash ah.

U hogaansami la'aanta: Xaaladda jirta markii qaataha uu ku guul darreystay inuu buuxiyo shuruudaha loo qoondeeyay wuxuuna muujiyey la'aanta dadaal kalsooni wanaagsan oo xagga fulinta shuruudaha Cinwaanka VI, Qeybta 504 ee Sharciga Dhaqancelinta, ADA, iyo shuruudaha iyo qawaaniinta kale ee xuquuqda madaniga iyo federaalka.

Dadka leh Aqoonta Ingiriisiga xaddidan (LEP): Dadka aan Ingiriisiga ugu hadlin afkooda koowaad oo leh awood xaddidan inay wax ku akhriyaan, ku hadlaan, qoraan, saxiixaan, ama fahmaan Ingiriisiga.

Luuqadda aasaasiga ah: Luuqadda uu qofku isticmaalo si wax ku ool ah ula xiriiraan.

Barnaamijyada, Adeegyada, iyo Hawlaha: Waxaa loola jeedaa dhammaan hawlgallada ANR

Bixiyaha Adeegga Luuqadda: Qof bixiya turjumaad ama fasiraad.

Qaataha: Gobol kasta ama hoosaadkiisa siyaasadeed, qalab kasta oo dowladeed ama

¹² 69 Fed. Reg. 35602 (June 25, 2004). Laga soo celiyay:

<https://www.govinfo.gov/content/pkg/FR-2004-06-25/pdf/04-14464.pdf>.

hoosaadkiisa siyaasadeed, hay'ad dowladeed ama mid gaar loo leeyahay, hay'ad, urur, ama hay'ad kale, ama qof kasta oo lacagaha iyo kaalmada federaalka si toos ah loogu kordhiyo ama loo maro qaataha kale, oo ay ku jiraan qof kasta oo beddela, u xilsaaro, ama wareejinta qaataha, laakiin ka reebista ka-faa'iideystayaasha ugu dambeeya ee kaalmada.¹³ ANR waa qaataha lacagaha iyo kaalmada Federaalka.

Dekad Nabdoon: Kani waa weedh loo adeegsaday qawaaniinta sida halbeeg sharci ah si looga ilaaliyo ciqaab ama masuuliyad. Xaaladdan oo kale, 'deked nabdoon' ayay dawladda federaalku u isticmaashaa in loola jeedo in haddii qaataha, sida ANR, uu bixiyo macluumaad tarjumaad qoraal ah xaalado gaar ah, oo lagu qeexay Hagidda EPA LEP iyo Hagidda Waaxda Caddaaladda (DOJ),¹⁴ tallaabadan oo kale loo tixgeliyo caddayn adag oo ku saabsan u hoggaansanaanta waajibaadka tarjumaada qoraalka ee qaataha.¹⁵

Waxay heli doonaan: Hay'ad ka hesha dhaqaalaha Federaalka iyo kaalmada qofka qaataha ah, sida cidda hesha deeq ama qandaraas.

Tarjumaada: Ujeedooyinka LAP, habka loogu beddelo qoraalka qoran hal luqad loona beddelo qoraal u dhigma oo luqad kale ah. Qoraalku wuxuu ahaan karaa qaab elektaroonig ah.

Dukumeentiga Muhiimka ah: Waraaqo ama walxo elektaroonik ah oo ka kooban macluumaadka muhiimka u ah awood u yeelashada gelitaanka macne leh ee barnaamijyada, hawlaha, iyo adeegyada ANR, ama ka kooban macluumaadka hababka ama hababka sharcigu u baahan yahay. Kala soocida dukumeentiga sida 'muhiim' waxay ku xirnaan kartaa, muhiimada barnaamijka, macluumaadka, la kulanka, ama adeega ku lug leh, iyo natiijada qofka luuqada ku adagtahay haddii macluumaadka aan loo bixin si sax ah ama waqti ku habboon.

C. Nidaamyada Helitaanka Luuqadda ANR

Waa nidaamyada ANR in dadka la siiyo LEP helitaan macno leh barnaamijyadeeda, adeegyadeeda, iyo waxqabadyada. Xaqiijinta gelitaan macno leh waxay ka dhigan tahay bixinta adeegyo luqadeed sax ah, waqti ku habboon oo waxtar leh kuwaas oo lacag la'aan ah.

Sidoo kale waa nidaamyada ANR si ay u siiso xidhiidh wax ku ool ah dadka dhegaha la', dhego adag, indho la', dhego la', ama qaba baahiyo kale oo isgaarsiineed. ANR waxay ku siin doontaa isgaarsiin wax ku ool ah lacag la'aan iyo waqti ku habboon si loogu oggolaado fursad siman oo looga qaybqaato barnaamijyada, adeegyada, iyo hawlaha ANR. ANR waxay bixin doontaa isgaarsiin wax ku ool ah si loo ilaaliyo sirta iyo madax banaanida qofka. Qodobbada is-gaarsiinta wxtarka leh waxaa ka mid noqon kara caawimo iyo adeegyo gargaar oo habboon.

Intaa waxaa dheer, waa nidaamyada ANR si loo hubiyo in xarumaha xafiisyada iyo xarumaha kale ee loo isticmaalo shirarka dadweynaha ay jidh ahaan u heli karaan dadka naafada ah.

¹³ 40 C.F.R. § 7.25.

¹⁴ Qodobbada Badbaadada Dekada ee Waaxda Caddaaladda ee Maraykanka 2002 Hagidda LEP 67 Fed. Reg. 41455 (Juun 18, 2002), p. 41464. Laga soo celiyay: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/FR-2002-06-18/pdf/02-15207.pdf>.

¹⁵ Hagidda EPA LEP, xusuus-qorka sare 10.

D. Shanta Qaybood ee Hirgelinta

ANR waxay isticmaali doontaa shan waxyaalood oo muhiim ah si ay u hirgeliso nidaamyadaan gelitaanka luqadda. Cutubyadani waxay caawiyaan aqoonsiga iyo taageeridda dadka leh LEP iyo/ama isgaadhsiinta baahiyaha si loo xaqiijiyo xidhiidh wax ku ool ah iyo galaangal macno leh oo la xidhiidha barnaamijyada, adeegyada iyo hawlaha ANR, waxay kala yihiin: (1) aqoonsado dadka u baahan luqadda ama adeegyada isgaarsiinta; (2) bixinta luqadda iyo isgaarsiinta; (3) tababaro shaqaalaha ANR iyo ka-qaybqaatayaasha; (4) bixiyaan ogeysiis dadweyne oo ku saabsan gelitaanka luqadda; iyo (5) la socdaan, qiimeeyaan, oo cusboonaysiiyaan Qorshaha Helitaanka Luuqadda. Habka Dhaqangelinta LAP ee ANR ayaa bixin doonta tafaasiil dheeraad ah oo ku saabsan sida ANR u fulin doono Qorshahan.

Sheeyada Aas-aaska #1: Aqoonso dadka u baahan luqadda ama adeegyada isgaarsiinta

ANR waxay adeegsan doontaa dhowr habab oo lagu tilmaami doono Habka, si loo aqoonsado dadka luuqada ku adagtahay iyo/ama baahida isgaarsiinta ee u baahan helida luqadda. Tan waxaa ku jira ilo xogeedyo kala duwan oo federaal ah, gobolka, iyo deegaanka iyo iskuduwidda wakaaladaha kale. Shaqaalaha ANR ayaa keeni doona "[I Speak Language Identification Cards](#)" shirarka dadweynaha si ay u caawiyaan aqoonsiga baahida adeegga kaalmada luqadda. ANR waxay sidoo kale hayn doontaa diiwaanada la kulanka dadka LEP iyo baahida isgaarsiinta iyo adeegyada luqadda ee la bixiyo si loo taageero hawlaha ka qaybgalka dadweynaha mustaqbalka. ANR waxay ilaalin doontaa diiwaanada si ay u ilaalisoo sirta iyo madax banaanida qofka.

Sheeyada Aas-aaska #2: Bixi Luqadda iyo Helitaanka Isgaadhsiinta

Marka ANR ay dhamaystirto Qaybta fulinta #1, talaabada xigta waa in la go'aamiyo haddii iyo sida loo bixiyo adeegyada gelitaanka luqadda. Qaybta 2.A waxa ay qeexaysaa habka siinta luuqada dadka leh LEP iyo Qaybta 2.B waxa ay qeexaysaa habka siinta luuqada dadka baahiyaha isgaadhsiinta leh. Nidaamyadan waxaa si faahfaahsan loogu sharxi doonaa Habka.

2.A. Helitaanka Luuqadda ee Dadka leh LEP

ANR waxay isticmaali doontaa Imtixaanka Afarta Qodob ee bilawga ah si loo go'aamiyo baahiyaha gelitaanka luqadda iyo tillaabooyinka macquulka ah ee ANR ay qaadi doonto si loo hubiyo xidhiidh wax ku ool ah iyo galaangal macno leh oo loogu talagalay dadka LEP qaba oo lacag la'aan ah.¹⁶ ANR waxay isu dheellitiraysaa afartan qodob si ay u xaqiijiso galaangal macno leh iyada oo aan culays aan loo baahnayn lagu soo rogin ganacsiyada yaryar, dawladdaha hoose, iyo ururada rayidka ah.¹⁷ Imtixaanka Afarta Qodob ayaa qiimeeya:

- Qodobka 1: Tirada ama saamiga dadka LEP qaba lagu qiyaasay in loo adeego ama ay u

¹⁶ Aqoonsi.

¹⁷ Aqoonsi.

badan tahay inay la kulmaan barnaamijka ANR, hawl ama adeeg.

- Qodobka 2: Inta jeer ee ay la kulmaan dadka luuqada ku adagtahay barnaamijka ANR, hawsha ama adeegga.
- Qodobka 3: Dabeecada iyo muhiimada barnaamijka, waxqabadka ama adeega la bixiyo. Arrinkani waxa uu gacan ka geysan doonaa in la go'aamiyo haddii helitaan la'aanta adeegyada luqadda ama macluumaadka ay keeni karto saameyn degdeg ah ama daran oo ku timaada caafimaadka iyo badbaadada bulshada, khataraha deegaanka, ama cawaaqib xumada kale ee dadka luuqada ku adagtahay.
- Qodobka 4: Khayraadka dhiyaarka ah iyo kharashyada la xirriira. ANR waxay qiimeyn doontaa ikhtiyaarada si wax ku ool ah u bixiya adeegyo luqadeed oo ku filan oo sax ah ka hor inta aan la qaadin tillaabooyinka lagu xaddidayo adeegyada caqabadaha dhaqaale awgeed.

Isku dheelitirka afartan arrimood waxay ka caawin doontaa ANR inay aqoonsato oo u turjunto dukumeentiyada muhiimka ah, gabi ahaan ama qayb ahaan, luqadaha dadka ay saamaysay LEP gudaha waqti macquul ah. Kala soocida dukumeentiga sida 'muhiim' waxay kuxirantahay dhowr tixgalin, sida muhiimada macluumaadka, barnaamijka, waxqabadka, ama adeega ku lug leh, iyo cawaaqibka ka dhalanaya bixinta macluumaadka si sax ah ama waqti ku haboon.

ANR waxay samayn doontaa dib u eegis hore si loo aqoonsado dukumentiyada muhiimka ah ee tarjumaada, gabi ahaan ama qayb ahaan ANR waxay markaas ku tiirsanaan doontaa Qorshahan iyo Habka si ay u bixiyaan tarjumaad qoraal ah oo dukumeenti muhiim ah iyadoo loo eegayo baahida loo qabo. ANR waxay isticmaali doontaa qandaraaslayaasha adeegyada luqadda Gobolka Vermont si ay u bixiyaan tarjumaad, tarjumaad, tarjumaad telefoon.¹⁸ ANR waxay qaadi doontaa tillaabooyin macquul ah si ay u hubiso in luqada iyo isgaadhsiinta lagu qabto iyadoo la isticmaalayo adeeg bixiyaha luuqada u qalma (sida, turjubaan, turjumaan) iyo in la hayo diiwaanka hawlaha.

ANR waxa kale oo ay shaqaalaysiin doontaa heerka 'Harbor Nabdoon' ee tarjumaada qoran ee dukumentiyada muhiimka ah. Heerarka ayaa ah in la hubiyo in ANR ay gaadhayso heerka ugu hooseeya ee u hogaansanaanta ee waafaqsan Hagida EPA LEP.¹⁹ Heerarkani waxa uu ka kooban yahay laba shuruudood:

- Bixinta tarjumaad qoraal ah oo dukumeenti muhiim ah koox kasta oo luuqadda dadka luuqada ku adagtahay ee xaqa u leh oo ka kooban boqolkiiba saddex ama 500 qof, hadba kii ka yar, ee dadweynaha dadka u qalma ama ay saameeyaan barnaamijyada, adeegyada iyo hawlaha ANR.²⁰ Turjumaada dukumentiyada kale ee aan muhiimka

¹⁸ Qandaraasyada Gobolka oo hadda jira, <https://bgs.vermont.gov/purchasing-contracting/contract-info/current#Translation%20Services>.

¹⁹ Hagidda EPA LEP, xusuus-qorka sare 10.

²⁰ Tilmaamaha Federaalka waxay isticmaalaan 5 boqolkiiba ama 1,000 qof. EPA. 2004. Tilmaanta Helitaanka LEP, *supra* note ee 35610; DOJ. 2002. Hagidda EPA LEP *supra* note 10, ee 41464. Xaddiga ugu yar ee lagu taliyey waa in laga tarjumo xogta Vermont ee hadda jirta, taas oo weli hubinaysa hab dheeli tiran si loo siiyo dadka luuqada ku adagtahay si macno leh u galaan barnaamijyada, hawlaha, iyo adeegyada ANR.

ahayn, haddii loo baahdo, waxaa lagu bixin karaa hadal ahaan.

- Koox luqadeed oo gaarta kicinta boqolkiiba saddexda sare, bixi ogeysiis qoraal ah, oo lagu turjumay luqadda koowaad ee kooxda dadka luqadda ku adagtahay, oo sheegaysa in dadka luuqada ku adagtahay qaba ay xaq u leeyihiin inay helaan tafsiir afka ah oo karti leh oo ah agab qoran oo qiimo la'aan ah.

2.B. Helitaanka Luuqadda ee Dadka Baahiyaha Isgaadhsiinta leh

ANR waxay xaqiijin doontaa jawaabta waqtiga iyo wixtarka leh ee dadka u baahan luqadda iyo helitaanka isgaarsiinta, macluumaadka, ama adeegyada kale ee la xiriira. ANR waxa ay siin doontaa adeegyada gelitaanka dadka baahiyaha isgaadhsiinta leh ee u gaarka ah awoodooda iyo hababka isgaadhsiinta iyada oo aan wax kharash ah laga bixin iyo wakhti ku haboon, waafaqsan Hagida DOJ. ANR waxay isticmaali doontaa qandaraaslaysaasha adeegyada luqadda Gobolka Vermont si ay u bixiyaan adeegyada luqadda.²¹ ANR waxay qaadi doontaa tillaabooyin macquul ah si loo xaqiijiyo gelitaanka luqadda iyo isgaarsiinta iyadoo la adeegsanayo adeeg bixiyayaasha luqadda (sida, turjubaan, turjumaan), iyo inay xafidaan diiwaannada hawlaheeda. ANR waxay sidoo kale hubin doontaa isticmaalka tas-hiilaadka shirarka dadweynaha inay jidh ahaan u heli karaan dadka naafada ah.

Sheeyada aaska-aaska #3: Tababar Shaqaalaha ANR iyo ka-qaybqaatayaasha

ANR waxay siin doontaa tababaro qasab ah shaqaalaha iyo ka-qaybgalayaasha ANR ee ku lug leh wacyigelinta dadweynaha iyo ka qaybgalka waxayna u badan tahay inay la kulmaan dadka luuqada ku adagtahay ama baahida isgaarsiinta. Ujeedada tababarku waa in la hubiyo in shaqaalaha iyo ka-qaybgalayaasha ANR ay ogaadaan mas'uuliyadda shaqaalaha ANR si ay u bixiyaan adeegyada gelitaanka luqadda, sida loo isticmaalo ilaha gobolka, iyo sida loo ilaaliyo kartida dhaqanka iyo dareenka marka ay la falgalaan dadweynaha, iyo mawduucyada kale ee khuseeya. ANR waxay sidoo kale tababari doontaa ka-qaybgalayaasha waxayna qaban doontaa tababar marka ay jiraan isbeddello la taaban karo oo lagu sameeyo Qorshahan, taasoo qayb ka ah hanuuninta shaqaalaha cusub, iyo ugu yaraan afartii sanaba mar.

Sheeyada Aas-aaska #4: Bixi Ogeysiinta Dadweynaha ee Helitaanka Luuqadda

ANR waxay bixin doontaa ogeysiis iyo macluumaad ku saabsan adeegyada kaalmada luqadda ee la heli karo si loo hubiyo in dadka qaba LEP iyo baahiyaha isgaadhsiinta ay helaan xidhiidh wax ku ool ah oo macna leh oo ay galaan barnaamijyada, hawlaha iyo adeegyada ANR. ANR waxay ku daabici doontaa Qorshaha Helitaanka Luuqadda shabakadeeda iyo warbaahinta bulshada, oo waxay u qaybin doontaa Qorshaha gudaha ANR, qandaraas-lalayaasha, waxay siin doontaa qaatayaasha iyo ururada bulshada ku salaysan ee taageera dadka leh LEP iyo baahiyaha isgaarsiinta, iyo hay'adaha kale ee khuseeya. Turjumaada Google (oo leh afeef) ayaa durba diyaar u ah in lagu tarjumo ogeysiisyada khadka tooska ah ee bogga internetka ee ANR.

²¹ Qandaraasyada Gobolka oo hadda jira,

<https://bgs.vermont.gov/purchasing-contracting/contract-info/current#Translation%20Services>.

Implementation Element #5: La socoshada, qiimeeynta, oo cusboonaysiinta Qorshaha Helitaanka Luuqadda

ANR waxay mar-mar kormeeri doontaa, qiimayn doontaa, oo cusboonaysiin doontaa Qorshaha, nidaamyada, iyo Habka. ANR waxay hayn doontaa diiwaanada isticmaalka adeegyada kaalmada luqadda iyo wixii cabasho ah, jawaab celin ah, ama soo jeedinta ku saabsan adeegyada la bixiyo; shaqaalaha sahan ku saabsan inta jeer ee ay u isticmaalaan adeegyada kaalmada luqadda shaqadooda; u fiirso oo qiimee dhexgalka wakaalada ee dadka leh LEP iyo baahiyaha isgaarsiinta; oo la soco xogta bulshada iyo baahiyaha. ANR waxay cusboonaysiin doontaa Qorshaha si xilli ah iyo ugu yaraan afartii sanaba mar.

E. U hoggaansanaanta

ANR waxay siin doontaa shaqaalaha iyo ka-qaybqaatayaasha jawaab celin ku salaysan xilliga si loo hubiyo in shaqaalaha iyo ka-qaybqaatayaashu ay haystaan macluumaadka iyo agabka ay u baahan yihiin si ay u fuliyaan oo ay ugu hoggaansamaan Qorshahan. ANR waxay siin doontaa shaqaalaha iyo ka-qaybqaatayaasha fursado ay ku bixiyaan jawaab celin si ay u aqoonsadaan qaybaha Qorshaha, waqtiyada, iyo agabka tababarka ee u baahan caddayn dheeraad ah ama cusbooneysiin. ANR waxay ka caawin doontaa shaqaalaha iyo ka-qaybqaatayaasha inay u hoggaansamaan shuruudaha iyo qodobbada Qorshahan iyo Habka. Ku guuldareysiga in si daacad ah loogu hoggaansamo shuruudaha iyo qodobbada Qorshahan waxay keeni kartaa cawaaqib edbin.

ANR waxay u isticmaali doontaa *Habka Xuquuqda madaniga Takoorka La'aanta* nidaamka bixinta deg dega ah oo cadaalad ah oo lagu xalliyo cabashooyinka eedaymo fal kasta oo ku xadgudbaya Qorshahan ama sharciga xuquuqda madaniga ah ee federaalka.²²

²² ANR, Nidaamka Cabashada Takoor La'aanta Xuquuqda Madaniga ah, <https://anr.vermont.gov/sites/anr/files/2021.12.08%20Final%20Title%206%20Grievance%20Procedure.pdf>.

Lifaaqa A: Erayada gaa-gaaban

ACS: Sahanka Bulshada Mareykanka (Tirakoobka Mareykanka)

ANR: Wakaaladda Khayraadka Dabiiciga ah

CFR: Xeerka Shuruucda Federaalka

Census: Xafiiska Tirakoobka Mareykanka

DEC: Waaxda Ilaalinta Deegaanka (Vermont); qayb ka mid ah ANR

DOI: Waaxda Arrimaha Gudaha ee Maraykanka

DOJ: Waaxda Caddaaladda ee Maraykanka

EPA: Hay'adda Ilaalinta Deegaanka ee Maraykanka

FPR: Waaxda Kaymaha, Beeraha, iyo Waaxda Madadaalada (Vermont); qayb ka mid ah ANR

FWD: Waaxda Kaluunka iyo Duurjoogta (Vermont); qayb ka mid ah ANR

LEP: Aqoonta Ingiriisiga xaddidan

USDA: Waaxda Beeraha ee Maraykanka

Lifaaqa B: Tixraacyo

- Qoraal Haysta Xeer Ilaaliyaha Guud ee Dhammaan Hay'adaha Federaalka ee ku saabsan Ballanqaadka Cusub ee Dowladda Federaalka ee Waajibaadka Luqadda ee hoos imaanaya Amarka Fulinta 13166 (Febraayo 17, 2011),
https://www.lep.gov/sites/lep/files/resources/AG_021711_EO_13166_Memo_to_Agencies_with_Supplement.pdf.
- Xeerka Xuquuqda Madaniga ee 1964 (Cinwaanka VI). 42 U.S.C. §2000d et seq.,
<https://www.justice.gov/crt/fcs/TitleVI-Overview>.
- Adeegga Cilmi-baarista Kongareeska, *Xuquuqda Madaniga ee Dugsiga: Dhaqangelinta Wakaalada Ciwaanka VI ee Xeerka Xuquuqda Madaniga ee 1964*, R45665, Abriil 4, 2019,
<https://fas.org/sgp/crs/misc/R45665.pdf>.
- Fulinta dalabka 13166, *Hagaajinta Helitaanka Adeegyada Dadka leh Aqoonta Ingiriisiga xaddidan*, 65 Fed. Reg. 50,123 (Ogosto 16, 2000),
<https://www.justice.gov/crt/federal-coordination-and-compliance-section-180>.
- Xafiiska Tirakoobka Mareykanka Sahanka Bulshada Mareykanka,
<https://www.census.gov/programs-surveys/acs/about.html>.
https://www.lep.gov/maps/lma2015/Final_508/.
- Xafiiska Tirakoobka Mareykanka, Xogta Sahanka Bulshada Maraykanka 2020 ACS 5-Sano Qiyaasaha, Shaxda S1601, Dadka 5 Sano iyo ka badan,
<https://data.census.gov/cedsci/table?g=0400000US50&tid=ACSST5Y2020.S1601>.
- Xafiiska Tirakoobka Mareykanka, 'Waxaan ku hadlaa' Kaarka Aqoonsiga Luqadda,
<https://www.lep.gov/sites/lep/files/resources/ISpeakCards2004.pdf>.
- Waaxda Caddaaladda ee Mareykanka, *Shuruudaha ADA: Xiriir waxtar leh*,
<https://www.ada.gov/effective-comm.htm>.
- Waaxda Caddaaladda ee Maraykanka, *Cusboonaysiinta ADA: Aasaaska gobolka iyo dawladda hoose*,
https://www.ada.gov/regs2010/titleII_2010/title_ii_primer.html.
- EPA, *Ciwaanka VI Tasmada Ka Qaybqaadashada Dadweynaha ee Helayaasha Kaalmada EPA ee Maamulaysa Barnaamijyada Ogolaanshaha Deegaanka*, 2006 (Hagidda Qaataha),
<https://www.govinfo.gov/content/pkg/FR-2006-03-21/pdf/06-2691.pdf>.

- Hagidda EPA LEP, 2004, <https://www.govinfo.gov/content/pkg/FR-2004-06-25/pdf/04-14464.pdf>.
- EPA, Caawinta Dadka leh Aqoonta Ingiriisiga xaddidan, <https://www.epa.gov/ogc/assisting-people-limited-english-proficiency>.
- EPA, Dalabka la cusboonaysiiyay ee dadka luuqada ku adagtahay 1000.32, *U Hogaansanaanta Fulinta Dalabka 13166: Horumarinta Helitaanka Adeegyada Dadka leh Aqoonta Ingiriisiga xaddidan* (February 23, 2017), <https://www.epa.gov/ogc/epa-order-100032-compliance-executive-order-13166>.
- DOJ, *Dhaqangelinta Ciwaanka VI ee Xeerka Xuquuqda Madaniga ee 1964-Takoorka Asalka Qaranka ee ka dhanka ah dadka leh Aqoonta Ingiriisiga xaddidan*, 65 Fed. Reg. 50123 (Ogosto 16, 2000), <https://www.govinfo.gov/content/pkg/FR-2000-08-16/pdf/00-20867.pdf>.
- DOJ, Hagidda dadka luuqada ku adagtahay, 67 Fed. Reg. 41455 (June 18, 2002), <https://www.govinfo.gov/content/pkg/FR-2002-06-18/pdf/02-15207.pdf>.
- DOJ, *Qiimaynta Helitaanka Luuqadda iyo Qalabka Qorsheynta ee Barnaamijyada ay Federaalku qabato iyo kuwa Federaalku Caawiyo* (Maajo 2011), https://www.lep.gov/sites/lep/files/resources/2011_Language_Access_Assessment_and_Planning_Tool.pdf.
- DOJ, *Su'aalaha Helitaanka Luuqadda Caadiga ah, Kaalmada Farsamada iyo Hagidda Barnaamijyada Federaalku Caawiyo* (Ogosto 2011), https://www.lep.gov/sites/lep/files/resources/081511_Language_Access_CAQ_TA_Guidance.pdf.
- DOJ, Aqoonta Ingiriisiga xaddidan, <https://www.lep.gov/>.
- Shuruudaha DOJ, ADA: *Xiriir wax ku ool ah*, <https://www.ada.gov/effective-comm.htm>
- Cusbooneysiinta DOJ, ADA: *Aasaaska gobolada iyo dawladaha hoose*, https://www.ada.gov/regs2010/titleII_2010/title_ii_primer.html.
- Digital.Gov, *Macluumaad ku saabsan Hababka ugu Wanaagsan ee Maareeyayaasha Macluumaadka Shabakadda*, <https://digital.gov/2012/10/01/automated-translation-good-solution-or-not/>

DRAFT

DRAFT